

ĐẠI HỌC HUẾ
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KHOA HỌC

KỶ YẾU
HỘI THẢO KHOA HỌC QUỐC GIA

**50 NĂM KINH TẾ - XÃ HỘI VIỆT NAM (1975-2025):
THÀNH TỰU VÀ VẤN ĐỀ ĐẶT RA**

NHÀ XUẤT BẢN THUẬN HÓA
Huế, 2026

MỤC LỤC

PHẦN MỘT: CÁC VẤN ĐỀ KINH TẾ

		Trang
01	HỘI NGHỊ TRUNG ƯƠNG 6 KHÓA IV (1979) - BƯỚC ĐỘT PHÁ VỀ ĐỔI MỚI TƯ DUY KINH TẾ VÀ BÀI HỌC CHO VIỆC HOẠCH ĐỊNH ĐƯỜNG LỐI PHÁT TRIỂN KINH TẾ Ở VIỆT NAM HIỆN NAY	ThS. Nguyễn Thị Kim Oanh TS. Nguyễn Văn Thắng 3
02	SỰ PHÁT TRIỂN LÝ LUẬN VỀ KINH TẾ THỊ TRƯỜNG ĐỊNH HƯỚNG XÃ HỘI CHỦ NGHĨA Ở VIỆT NAM GIAI ĐOẠN 2001-2025	ThS. Hoàng Hải ThS. Đặng Hồng Sơn 16
03	VIỆT NAM TỪ ĐỔI MỚI 1.0 (1986) ĐẾN ĐỔI MỚI 2.0 (2025)	TS. Ngô Vương Anh TS. Nguyễn Anh Thư 29
04	THỰC TRẠNG VÀ VAI TRÒ CỦA MỘT SỐ MÔ HÌNH NÔNG NGHIỆP ĐỐI VỚI PHÁT TRIỂN KINH TẾ HỘ GIA ĐÌNH Ở TỈNH NINH BÌNH HIỆN NAY	ThS. Phạm Thị Thu Hà 47
05	KINH TẾ TƯ NHÂN - ĐỘNG LỰC QUAN TRỌNG ĐƯA VIỆT NAM VÀO KỶ NGUYÊN MỚI: VẤN ĐỀ VÀ GIẢI PHÁP	TS. Nguyễn Hữu Hào 63
06	TIỆN TRÌNH NHẬN THỨC VỀ KINH TẾ TƯ NHÂN THỜI KỲ ĐỔI MỚI Ở VIỆT NAM - GIÁ TRỊ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN PHÁT HUY VAI TRÒ KINH TẾ TƯ NHÂN TRONG GIAI ĐOẠN MỚI	TS. Nguyễn Văn Thắng ThS. Phạm Thị Thu Hà 80
07	PHÁT TRIỂN BỀN VỮNG KINH TẾ BIỂN GẮN VỚI BẢO VỆ CHỦ QUYỀN BIỂN, ĐẢO TRONG TIẾN TRÌNH ĐỔI MỚI HỘI NHẬP QUỐC TẾ	TS. Lê Nhị Hòa 93
08	NGOẠI GIAO KINH TẾ VIỆT NAM TRONG THỜI KỲ ĐỔI MỚI (1986-2025) - THÀNH TỰU VÀ GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN	TS. Nguyễn Thị Thu Hà Vũ Quốc Thanh 105
09	HỘI NHẬP KINH TẾ KHU VỰC CỦA VIỆT NAM GIAI ĐOẠN 1995-2008: THÀNH TỰU VÀ VAI TRÒ	TS. Ninh Xuân Thảo Phan Trần Hoàng Nam 120
10	NHỮNG ĐIỂM MỚI TRONG HỖ TRỢ PHÁT TRIỂN CHÍNH THỨC (ODA) CỦA NHẬT BẢN TẠI VIỆT NAM (2020-2025)	TS. Trần Thị Tâm 139
11	KINH NGHIỆM MÔ HÌNH TĂNG TRƯỞNG QUỐC GIA TỪ SINGAPORE, PHÂN LAN GIAI ĐOẠN 1975-2025 VÀ BÀI HỌC ỨNG DỤNG CHO VIỆT NAM	TS. Nguyễn Thị Việt Hà 158
12	PHÁT TRIỂN NGUỒN NHÂN LỰC Ở VIỆT NAM TRONG BỐI CẢNH MỚI: BÀI HỌC TỪ NHẬT BẢN VÀ SINGAPORE	TS. Lê Thị Anh Đan 175
13	PHÁT TRIỂN KINH TẾ TUẦN HOÀN TRONG DU LỊCH Ở VIỆT NAM: THỰC TRẠNG VÀ GIẢI PHÁP	ThS. Lê Đức Thọ 191
14	MÔ HÌNH KINH TẾ CHIA SẺ VÀ THỰC TIỄN ỨNG DỤNG TẠI VIỆT NAM	TS. Nguyễn Thị Hải Hà 206
15	LỊCH SỬ NGÀNH KINH TẾ DU LỊCH VIỆT NAM DƯỚI GÓC NHÌN LÝ THUYẾT HÀM Ý THỂ CHẾ	ThS. Nguyễn Đình Toàn 219

**PHÁT TRIỂN NGUỒN NHÂN LỰC Ở VIỆT NAM TRONG
BỐI CẢNH MỚI: BÀI HỌC TỪ NHẬT BẢN VÀ SINGAPORE**

TS. Lê Thị Anh Đào

Trường Đại học Khoa học, Đại học Huế

Tóm tắt: Trong giai đoạn hiện nay, với sự phát triển như vũ bão của cuộc cách mạng khoa học - công nghệ, nguồn nhân lực Việt Nam đứng trước những thời cơ, vận hội mới nhưng cũng không ít thách thức. Để đáp ứng nhu cầu phát triển, công nghiệp hóa, hiện đại hóa và hội nhập quốc tế của Việt Nam trong bối cảnh mới, vấn đề đào tạo nguồn nhân lực có trình độ và chuyên môn hóa cao được xem là một trong những mục tiêu, nhiệm vụ hàng đầu. Bài viết đi vào phân tích thực trạng nguồn nhân lực Việt Nam hiện nay, đồng thời từ thực tiễn về chiến lược phát triển nguồn nhân lực của Nhật Bản và Singapore, bài viết đưa ra những gợi mở, bài học kinh nghiệm để Việt Nam có thể tiếp cận, tham khảo trong quá trình đào tạo, phát triển nguồn nhân lực hiện nay.

Từ khóa: Nhật Bản, Nguồn nhân lực, Singapore, Việt Nam

ĐẶT VẤN ĐỀ

Trong xu thế phát triển hiện nay, cùng với những biến chuyển của tình hình kinh tế, chính trị thế giới, sự phát triển của cuộc cách mạng khoa học kỹ thuật hiện đại vào nửa sau thế kỷ XX cho đến nay đã tác động mạnh mẽ đến mọi phương diện của đời sống kinh tế, xã hội, làm thay đổi căn bản diện mạo của thế giới. Sự ra đời của công nghệ số đã thay thế sức lao động cũng như trí tuệ con người. Trước thực tế đó, vấn đề phát triển nguồn nhân lực trong bối cảnh cách mạng công nghiệp 4.0 hiện nay là một trong những vấn đề quan tâm, chú trọng của nhiều nước trên thế giới, trong đó có Việt Nam. Ở khu vực châu Á, chủ trương coi trọng và phát huy tốt nguồn nhân lực của Nhật Bản và Singapore đã góp phần đưa đến thành công trong quá trình phát triển kinh tế, xã hội cho hai quốc gia này. Trên cơ sở thực tiễn của Nhật Bản và Singapore, bài viết gợi mở cho Việt Nam những bài học kinh nghiệm trong quá trình phát triển, đào tạo nguồn nhân lực hiện nay.

cho hợp lý đang là vấn đề cần quan tâm của mọi cấp. Tình trạng nguồn lao động Việt Nam ra nước ngoài làm việc ở các nước và vùng lãnh thổ như: Australia, Mỹ, Đức, Nhật Bản, Hàn Quốc, Đài Loan... đang ngày càng gia tăng. Dự báo trong thời gian tới, nguồn nhân lực Việt Nam sẽ bị xáo trộn và nguy cơ mất việc làm do quá trình tự động hóa mang lại. Nhiều ngành nghề sẽ mất đi nhưng cũng có nhiều ngành nghề mới ra đời. Đây là một thách thức lớn đòi hỏi phải có những chủ trương, chính sách kịp thời nhằm điều chỉnh nguồn nhân lực cho phù hợp trong điều kiện Việt Nam đang có những thay đổi lớn về kinh tế, xã hội.

Từ bài học thành công của Nhật Bản qua các giai đoạn lịch sử, từ thời kỳ Minh Trị trở đi, đặc biệt là từ sau sự thất bại trong Chiến tranh thế giới thứ hai, với tinh thần coi trọng nhân tố con người trong chiến lược phục hồi và phát triển đất nước, Nhật Bản đã trở thành một cường quốc kinh tế, quân sự của khu vực và thế giới. Bài học thành công của Singapore với một đất nước non trẻ, nghèo tài nguyên, đất đai nhỏ hẹp nhưng nhờ vào yếu tố con người, coi trọng và đầu tư vào phát triển nguồn nhân lực, thu hút, tuyển chọn nhân tài một cách bài bản, chuyên nghiệp để trở thành một nước phát triển, một trong bốn con rồng của châu Á vào nửa sau thế kỷ XX. Đó là những kinh nghiệm vừa mang tính lý luận vừa có ý nghĩa thực tiễn về phát triển nguồn nhân lực mà Việt Nam có thể học hỏi trong quá trình công nghiệp hóa, hiện đại hóa và hội nhập quốc tế trước bối cảnh mới, kỷ nguyên mới: Kỷ nguyên vươn mình của dân tộc.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Phan Cao Nhật Anh (2015), "Chủ trương phát huy năng lực phụ nữ của Nhật Bản", <http://cjs.inas.gov.vn/index.php?newsid=908,%20ng%C3%A0y%2011%20th%C3%A1ng%203%20n%C4%83m%2020215>, truy cập ngày 12/3/2025.
- Lý Quang Diệu (1994), *Tuyển tập 40 năm chính luận của Lý Quang Diệu*, Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
- Trần Việt Dung (2018), "Các nhân tố ảnh hưởng đến di chuyển lao động trong ASEAN giai đoạn 2010-2015", *Tạp chí Nghiên cứu An Độ và châu Á*, 0866 - 7314.
- Lê Thị Anh Đào (2023), "Vấn đề phát triển nguồn nhân lực ở Singapore và những vấn đề đặt ra đối với Việt Nam hiện nay", *Tạp chí Khoa học giáo dục Việt Nam*, Tập 19, Số 8.

- Nguyễn Thị Thu Huyền (2025), "Phát triển nguồn nhân lực hướng tới kỷ nguyên số sau 50 năm thống nhất đất nước - vấn đề quản lý Nhà nước", Tạp chí *Quản lý Nhà nước online* ra ngày 20/5/2025, <https://www.quanlynhanuoc.vn/2025/05/20/phan-tien-nguon-nhan-luc-huong-toi-ky-nguyen-so-sau-50-nam-thong-nhat-dat-nuoc-van-de-quan-ly-nha-nuoc/>, truy cập ngày 15/7/2025.

- Hà Minh (2008), "Chính sách thu hút nhân tài của Singapore: Bài bản và chuyên nghiệp", Báo *Dân trí online* ra ngày 20/01/2008, <https://dantri.com.vn/giao-duc/chinh-sach-thu-hut-nhan-tai-cua-singapore-bai-ban-va-chuyen-nghiep-1201265806.htm>, truy cập ngày 25/02/2025.

- Tuệ Minh (2023), "Kinh nghiệm của Nhật Bản trong thu hút lao động chất lượng cao: hàm ý cho Thủ đô trong tiến trình hội nhập quốc tế toàn diện, sâu rộng", Tạp chí *Cộng sản online*, <https://www.tapchicongsan.org.vn/web/guest/trang-thong-tin-dia-phuong/-/2018/864302/kinh-nghiem-cua-nhat-ban-trong-thu-hut-lao-dong-chat-luong-cao-%C2%A0ham-y-cho-thu-do-trong-tien-trinh-hoi-nhap-quoc-te-toan-dien%C2%99sau-rong.aspx#>, truy cập ngày 20/6/2025.

- Nguyễn Ngọc Long (2018), "Chế độ đãi ngộ trong chính sách phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao ở Nhật Bản - gợi ý cho Việt Nam", Tạp chí *Nghiên cứu Ấn Độ và châu Á*, 0866 - 7314.

- Nguyễn Thị Linh (2023), "Phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao đáp ứng yêu cầu phát triển đất nước", Tạp chí *Quản lý nhà nước online*, ra ngày 05/12/2023, <https://www.quanlynhanuoc.vn/2023/12/05/phan-tien-nguon-nhan-luc-chat-luong-cao-dap-ung-yeu-cau-phan-tien-dat-nuoc/>, truy cập ngày 17/8/2025.

- Hồ Lan Ngọc (2025), "Nâng cao chất lượng nguồn nhân lực trong ngành Logistics tại Việt Nam", Tạp chí *Công thương online* ra ngày 03/02/2025, <https://tapchicongthuong.vn/nang-cao-chat-luong-nguon-nhan-luc-trong-nganh-logistics-tai-viet-nam-132867.htm>, truy cập ngày 10/8/2025.

- Dương Văn Quảng (2007), *Singapore đặc thù và giải pháp*, Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội.

- Dương Thị Thu Thủy, Trần Thị Diệp Tuyền (2024), "Phát triển nguồn nhân lực số của doanh nghiệp Việt Nam trong bối cảnh mới", Tạp chí *Quản lý Nhà nước online*, ra ngày 22/2/2024 <https://www.quanlynhanuoc.vn/2024/02/22/phan-tien-nguon-nhan-luc-so-cua-doanh-nghiep-viet-nam-trong-boi-can-moi/>, truy cập ngày 16/8/2025.

- Lưu Ngọc Trinh (1996), *Chiến lược con người trong “thần kỳ” kinh tế Nhật Bản*, Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội.

- Hà Văn (2023), “Kinh tế số Việt Nam phát triển nhanh nhất Đông Nam Á trong 2 năm liên tiếp”, *Báo Chính phủ online*, <https://baochinhphu.vn>, ra ngày 28/12/2023, truy cập ngày 12/8/2025.

- Quyết định phê duyệt chiến lược phát triển nhân lực Việt Nam thời kỳ 2011-2020 của Thủ tướng Chính phủ, *Thư viện pháp luật online*, <https://thuvienphapluat.vn/van-ban/Lao-dong-Tien-luong/Quyết-dinh-579-QĐ-TTg-phe-duyet-Chien-luoc-phat-trien-nhan-luc-Viet-Nam-122715.aspx>, truy cập ngày 15/8/2025.

- Viện Nghiên cứu và Phát triển con người, “Thực trạng phát triển nguồn nhân lực ở Việt Nam hiện nay”, <https://irdm.edu.vn/thuc-trang-nguon-nhan-luc-viet-nam/>, truy cập ngày 17/8/2025.

- Viện Khoa học giáo dục Việt Nam (2010), *Kinh nghiệm của một số nước về phát triển giáo dục và đào tạo, khoa học và công nghệ gắn với xây dựng đội ngũ trí thức*, Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội.

HUMAN RESOURCE DEVELOPMENT IN VIETNAM IN THE NEW CONTEXT: LESSONS FROM JAPAN AND SINGAPORE

Abstract: In the contemporary era, characterized by the rapid advancements of the scientific and technological revolution, Vietnam's human resources are confronted with both unprecedented opportunities and formidable challenges. In order to meet the requirements of national development, industrialization, modernization, and international integration under the new circumstances, the cultivation of a highly qualified and specialized workforce is identified as a primary objective and strategic task. This paper examines the current state of Vietnam's human resources and, drawing upon the empirical experiences of Japan and Singapore in human resource development strategies, offers insights and lessons that may serve as valuable references for Vietnam in its ongoing process of human resource training and development.

Keywords: Japan, Human resources, Singapore, Vietnam.

50 NĂM KINH TẾ - XÃ HỘI VIỆT NAM (1975-2025): THÀNH TỰU VÀ VẤN ĐỀ ĐẶT RA

NHÀ XUẤT BẢN THUẬN HÓA

33 Chu Văn An, P. Thuận Hóa, TP. Huế

ĐT: 02343.823847 - 02343.849730

Email: nxbthuanhoa@yahoo.com.vn

Website: <https://nxbthuanhoa.hue.gov.vn>

Chịu trách nhiệm xuất bản:

TS. NGUYỄN DUY TÒ

Biên tập: NGUYỄN DUY NAM

Bìa & Trình bày: TÂM NHƯ

Sửa bản in: PHẠM NGỌC BẢO LIÊM

In 100 cuốn, khổ 19x27cm tại Công TNHH In Huế, 51A Minh Mạng, P. Thủy Xuân, Tp. Huế. Số đăng ký KHXB: 4848-2026/CXBIPH/3-139/ThuH. Quyết định xuất bản số: 325/QĐ-NXBTH, cấp ngày 26/12/2025. In xong và nộp lưu chiểu tháng 3 năm 2026

ISBN: 978-632-626-127-1